

මහනුවර යුගයේ රජු හා බැඳුණු ප්‍රභු ආරක්ෂක නිලධාරීන් සහ මුත්‍රින්ගේ කාර්යභාරය

එච. එම්. ඉසුරු හේරත්

හැදින්වීම

ක්‍රි.පූ. 4 සහගුකයේ පුරාතන ලෝකයේ මානව දිෂ්ටාවාර බිජිවූ දා සිට වර්තමානය දක්වා වූ දීර්ඝ කාලපරිච්ඡේදය කුළ මුත්‍රින්ගේ ප්‍රවුල්වල උදවිය, ඇත්තිවරුන් සහ සෙසු වැදගත් ප්‍රභුවරු ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ඒ ඒ රටවල ආරක්ෂක විශේෂයුවරු විවිධාකාර ප්‍රභු ආරක්ෂක සේවාවක් ක්‍රියාත්මක කළහ. විශේෂයෙන් ම බාහිර හෝ අභ්‍යන්තර රාජ්‍ය විරෝධී කුමන්තුණ, සතුරු ආකුමණවලින් එල්ල වන අභියෝග, ප්‍රභුවරු දේශ සංඛ්‍යාරය කරන විට ආරක්ෂාව ලබා දීම හෝ විවේක අවස්ථාවල දී පාලකවරුන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ඔවුනු විවිධාකාර ප්‍රභු ආරක්ෂක කුමවේද භාවිත කළහ. පුරාතන ලෝකයේ එ වැනි පාලකයා හා බැඳුණු ප්‍රභු ආරක්ෂක සේවා අතර පරේසියානු අධිරාජවරුන් ආරක්ෂා කළ ඉම්මෙටල්ස් (Immortals) නම් ප්‍රබල යුධකාමීන්, ග්‍රික පොර රාජ්‍යවල ප්‍රභුවරුන් ආරක්ෂා කළ හොජ්ලයිට් (Hoplite) නම් රණකාමීන්, ජපාන ප්‍රභුවරුන් ආරක්ෂා කළ සමුරායිවරුන් (Samurai), රුසියාවේ සාර රජවරුන් ආරක්ෂා කළ කොසැක්වරුන් (Cossacks), රෝම අධිරාජ්‍යවරුන් ආරක්ෂා කළ ප්‍රොටෝරියන් ආරක්ෂකවරුන් (Praetorians), පුරාතන ඉන්දියාවේ රජවරුන් ආරක්ෂා කළ ගක්තිමත් රණකාමී කාන්තා ප්‍රභු ආරක්ෂකයන් සහ විනයේ අධිරාජවරුන් ආරක්ෂා කළ නපුංසක හෙවත් පණ්ඩික සේනාවන් සිහියට තැගෙයි. පුරාතන සහ මධ්‍යකාලීන ලංකාවේ ද රජු හා බැඳුණු මෙයික්කාප්පර්, කුඩා වැනි ප්‍රභු ආරක්ෂක සංවිධානයක් පැවති බවට අල්ප වූ සාධක භමුවෙයි. එහෙත් මහනුවර යුගය වන විට කිසියම් සංවිධානාත්මක ප්‍රභු ආරක්ෂක සේවයක් පැවති බවට තොරතුරු අපමණ ය. විශේෂයෙන් ම පෘතුහිසි, ලන්දේසි, ඉංග්‍රීසි වැනි නවීන යුද ගක්තියෙන් අනුත වූ යුරෝපීය ආකුමණිකයන්ගෙන් එල්ල වූ අනෙක විධ ආකුමණවලට මුහුණදෙමින්, ලක්ෂ අට හමාරක උඩිරට ජනතාවගේ ජ්වත් වීමේ අයිතිය තහවුරු කළ මහ රජතුමා ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා එනුමා හා බැඳුණු විශේෂ ප්‍රභු ආරක්ෂක කුමෝපායන් සහ නිලධාරීන් සිටි බවට සාධක ඇත.

අරමුණ සහ ක්‍රමවේදය

උක්ත පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේ මහනුවර යුගයේ මහරජතුමා ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ පුහු ආරක්ෂක නිලධාරින් සහ ඔවුන්ගේ කාර්යභාරය කටරේ ද යන්න පරීක්ෂා කිරීම ය. පර්යේෂණයට අවශ්‍ය දත්ත රස් කිරීමේ දී ප්‍රස්ථකාලය ගවිපෑණ ක්‍රමය (Library Survey) හාවිත කෙරිණ. එසේ ම මෙම අධ්‍යයනයේ දී මහනුවර යුගයේ ආරක්ෂක සංවිධානයට අදාළ ව පර්යේෂණ පැවැත් වූ උගතුන්ගේ වාර්තා බහුල වශයෙන් හාවිත කළ අතර පසු ව ඒවා විශ්ලේෂණය කොට නිගමනය කරා එළැඹිණි. මෙහි දී පර්යේෂකයාගේ පර්යේෂණ ද මහත් රැකුලක් විය.

සාකච්ඡාව

විශේෂයෙන් ම රාජකීය හෝජනාගාරයෙන්, සයනාගාරයෙන්, රජමාලිගාවෙන්, යුධ පිටියේදීත්, නාන ස්ථානයේදීත් සහ රාජකීය සංචාරවලදීත් රුපු සිරින විට පොදුවේ ඔහුව දිවි හිමියෙන් ආරක්ෂක කිරීමට ආරක්ෂක නිලධාරිනු බැඳී සිටියන. උක්ත වගකීම සඳහා අවශ්‍ය වන නිලධාරින් වශයෙන් බඳවා ගනු ලැබුවේ රුපුට වඩාත් පක්ෂපාත ප්‍රදේශවලට අයත් රණකාම් සෙබලුන් සහ ජා, මැලේ, නිගුර් (කාපිරි), තංපෝර්, මල්බාර්, රාජපුත්‍ර, අරාබි යනාදි පෙරදිග ජනවර්ගවලට අයත් විදේශය කුලී සෙබලුන් ය. එසේ ම පෘතුගිසි, ලන්දේසි, ඉංග්‍රීසි, ඩිනිජ්, ප්‍රංශ යන අපරදිග ජනවර්ගවලට අයත් කුලී සෙබලු මෙන් ම නිලධාරිනු ද කළාතුරකින් ද උඩට රාජකීය පුහු ආරක්ෂක හට හමුදාවල රාජකාරි කළහ.

ප්‍රථමයෙන් ම මහනුවර යුගයේ රාජකීය මූල්‍යතැන්ගෙය හා බැඳුණු පුහු ආරක්ෂක සේවය ඉතා සංකීරණ සොබාවයක් ගත් බව පෙනෙයි.¹ පාක ගාලාව, මධ්‍යීප්‍රලේලියේ යන නමින් ද හඳුන්වන මෙහි ප්‍රධානියා වූයේ, අතිතයේ මූලගිනාවේ නමින් ද හඳුන්වන මූල්‍යතැන්රාල හෙවත් මධ්‍ය්ප්‍ර නිලමේ ය.² මොහු යටතේ මධ්‍ය්ප්‍රරාලලා සහ මූල්‍යතැන් රාලා විසින් මූකවාඩී බැඳ ආහාර පිළියෙළ කොට නියමිත ස්ථානය හෙවත් රාජකීය හෝජනාගාරයේ රුපුට අනුහුව පිණිස තැන්පත් කරවන ලදී. එහත් රුපු අනුහුව කිරීමට පෙර එම කැමවල වස විස තිබේදැයි පරීක්ෂා කළ නිලධාරියා වූයේ අග බලන්නා ය. අගුබලන රාල, අගුබලන නිලමේ, අගුබලන මූහන්දීරම් යනුවෙන් ද හඳුන්වන මොහු අප්‍රතින් පිසින ලද ආහාර මූලින් ම අනුහුවකොට වික වෙලාවක් හාන්සි වී සිටිය. පසු ව අනතුරක් නො වේ නම් රුපුට හෝජනය පිණිස ආරාධනා කළේ අගුබලන්නා විසිනි. විමලකිරිති හිමියන්ට අනුව ආග ගබාදය යන්නෙහි තේරුම වන්නේ රුපුට ලොදෙන අග හෝජනයෙහි වරද නිවරද යන්න බලන්නා බව යි.³ මේ වෙනස් මතයක් දරන අභයසිංහ පෙන්වා දෙන්නේ අග බලන්නා යන නමින් හැඳින්වෙන්නේ රාජකීය අග හෝජනයේ රස විමසා බලන්නා යන්න බව යි.⁴

තවද රජතුමා සැතුපෙන හෝ විවේක ගත්නා අවස්ථාවල හාවිත කළ සැතුපෙන ගේ හෙවත් සිරියන් ගබඩාවේ ආරක්ෂාවට, ඒ ආසන්න ව සැතුපෙන

ගෙයි අප්පුලා නම් කුලීන නිලධාරීනු පිරිසක් සේවය කළහ. උසස් රදුල කුලවලින් බදවාගත් රණුර තරුණයන්ගෙන් සමන්විත මෙම හමුදා ඒකකයේ ප්‍රධානියා වූයේ මහ සැතපෙන ගෙයි මුහන්දිරම් නිලමේ නැමැත්තා ය. මොහු යටතේ පෙර සඳහන් කළ අප්පුලා හෙවත් අප්පුහාම්වරු නම් කුලීන තරුණයෝ සේවය කළහ. ලේකම්වරයෝ, කංකානම් නිලම්වරයෝගේ ද සහාය මේ සඳහා ලැබේය.⁵ රජතුමා දෙනික ව පළදින ආහරණ වර්ග ආරක්ෂා කිරීම ලේකම්වරයාගේ රාජකාරිය වූ අතර දෙනික ව රජතුමා ආරක්ෂා කරන අප්පුහාම් බලඇණයේ අණදෙන නිලධාරියා වශයෙන් කංකානම් නිලම්වරයා කටයුතු කළේ ය. සැතපෙන ගෙයි මුරපොල ඔවුන්ගේ බල කුරිය විය. රාජාධි රාජසිංහ රජු කළ මෙහි 112 දෙනෙකු සේවය කළ අතර, අවසාන රජු එය 48 දක්වා අඩු කළ බව බොයිලි සඳහන් කරයි මොවුන් පිළිබඳ ව බොයිලි තවදුරටත් මෙසේ සඳහන් කරයි.⁶

"...අවසර ලබගෙන තම ගම්වලට යන්නන් හැර ඔවුන්... මහනුවර නැවති සිටීමට අපේක්ෂිතයි. සැතපෙන ගේ බරාදියට....මොවුන්ගෙනුදු... 12 දෙනෙක් පමණ ඉපුක්කේගේල (... වැනි හේල්ල) ගෙන යති. මේ ආයුධ රන් ආවුදගේ තබා ඇත. මෙට්ට මුබවාච් හෙවත්... තොල් මත අගලක් පමණ පළල සුදු රෙදි බඳින් මුල දී මුබවාච් පළලින් අගල් 2 ක් පමණ විය. එහි මුදය වැසුණු කොටස පවිච වඩා වූ අතර සේස්ස සුදු රෙදි විය (සිංහලේ ආණ්ඩුකුමය...)”⁷

රජු ස්නානය කරන විට ඔහුව නාවා පිරිසිදු කිරීමටත් ආරක්ෂා කිරීමටත් දියවචන නිලම්වරයා යටතේ සට්ටම්බිවරු නම් නිලධාරීනු පිරිසක් සේවය කළහ. මේට අමතර ව උචිරට රජතුමාත්, ඔහුගේ පවුලේ උදවියත්, රජමාලිගාවත් ආරක්ෂා කරන රජුගේ ආරක්ෂක හමුදාව හෙවත් රාජත්‍ය ආරක්ෂක හමුදාව අතපත්තුව නම් විය. දෙමළ හාජාවට අනුව ආන්තු පාන්තුප් යන ගැඹුයෙන් අතපත්තු නාමය සිංහලයට පැමිණ තිබේ. එහි තේරුම වන්නේ රක බලා ගන්නා යන්න සි.⁸ රජු ඇතුළු රජ පවුලේ අයවුලුන් සුරක්ෂිත කළා පමණක් නො ව, රාජදෝෂීන් අල්ලා ගැනීම, ස්වකිය බල ඇණියේ සෙබලින්ගේ විනය පවත්වාගෙන යාම අතපත්තු හමුදාවේ අන දෙන්නා වන අතපත්තු මුහන්දිරම් නිලධාරීයාගේ ප්‍රධාන කාර්ය විය.⁹ මොහුට යුද්ධ හමුදාව මෙහෙයුමට ද බලයක් තිබු බව පෙනෙන්නේ සි.ව. 1624 සෙනරත් රජු විසින් යාපනය අල්ලා ගැනීම සඳහා 3000 සේනාවක් සම්ග අතපත්තු මුහන්දිරම්වරයා අණදෙන්නා ලෙස යැවීමෙනි. අතපත්තු මුහන්දිරම් නිලම්වරයාගේ අණදීම යටතේ කන්කානම්වරු දෙදෙනෙකුත් අතපත්තු අප්පුහාම්ලා හෙවත් කුලීන සෙබලු 50 - 60 අතර පිරිසක් රජ මාලිගාව අසල අතපත්තු මුරපොලේ සිට රජ පවුල ආරක්ෂා කළහ. එහෙත් ශ්‍රී විකුම රාජසිංහ රජුගේ එහි ප්‍රමාණය 48 දක්වා අඩු කළහ. මේ සඳහා බදවා ගනු ලැබුවේ සතර කේරුලය, සත් කේරුලය, උඩුනුවර සහ යටිනුවර යන ප්‍රදේශවල රාජපාක්ෂික රණකාම් අයවුලුන් ය. අත්තපත්තුවරුන් පිළිබඳ ජෝන් බොයිලි මෙසේ පෙන්වා දෙයි.

....මුල දී අතපත්තු අප්පුහාම්ලා 50 - 60 සිටීයේ ය. නමුත් අවසන් රජු විසින් එය 48 ව.... සතර කේරුලේ, සත් කේරුලේ, උඩුනුවර යටිනුවර අය.

රෝගී විට විනා.... ඔවුන් නොකඩවා මහනුවර රාජකාරී යෙදී සිටිය යුතු සි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. අනු අවස්ථාවල දී ඔවුනු තිවාඩු ලබාගෙන තම ගම්වලට යති. සේවය සඳහා තැවති සිටින සංඛ්‍යාව 15 - 30 ට වැඩි නො වේ.

මේ ගණනින් අඩික් මාරුවෙන් මාරුවට හැම රයක ම මුරපලේ තිදා ගනිති.... දෙදෙනෙක් තිරතුරු මුර කරති. ද්‍රවාලේ දෙනෙනුට වඩා නොසිරිත්...."

රජු බැහැර යන විට මහනුවර සිටින අපත්තුවේ හැමදෙනම රජු පිරිවරා සිටිති. මෙයින් 10 හෝ 12 දෙනෙක්.... අඩි හත්, අටක් උස් පළල් තල ඇති සුසේ ගෙන යති. අනෙක් අඩ ඔවුන්ගේ තැන ගනිත්. සුසේ සහ අන් ආයුධ සියල්ලම රන් ආවුද මණ්ඩපයේ තැන්පත් කර තිබේ.¹⁰

රජු හා ඔහුගේ පවුලේ උදවිය ආරක්ෂා කළ මහා අතපත්තු සේනාවට අමතර ව දිගාවේවරයා සහ ඔහුගේ පවුලේ ප්‍රභූවරුන් ආරක්ෂා කළ පිරිස දිගා අතපත්තු නම් විය. රජු හෝ දිසාවේවරයා ආරක්ෂා කිරීම, නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, පණිවිඩ ගෙන යාම, ප්‍රභූවරුන් සමග පෙරණුලේ යාම, රජතුමාගේ ස්වර්ණමය සන්නාහය ගෙන යාම, ඔවුන්ට අයත් අනෙක් කාර්යන් අතර විය.¹¹ රජුගේ මාලිගාව සහ අගනුවර ආරක්ෂක හමුදාව හාර වූයේ මඩුවේ කාර්යාංශයට ය. එහි ප්‍රධානීයා වූයේ මඩුවේ ලේකම්වරයා ය. නෙතෙම රජ මාලිගාව අගනුවර වටා තිබූ මුරපොලුවල සිටි තුවක්කු රගත් සෙබලන්ගේ අණදෙන්නා විය. බොහෝ විට මොහු රජතුමා, අදිකාරම්වරුන් දෙදෙනාගේ අධික්ෂණය යටතේ අගනුවර ආරක්ෂාව මෙහෙය වූ බව පෙනෙයි. විශේෂයෙන් ම රජු පොදුගලික ව ම සතුරාට එරෙහි ව සේනාව මෙහෙයවන විට ර්තල, තොමර, හෙලි, තුවක්කු ප්‍රහාරවලින් රජු ආරක්ෂා කළ නිලධාරියා වූයේ පලිහවඩන නිලමේ ය.¹² තවද ගිලන් වූ අවස්ථාවල රජතුමාට උපස්ථාන කිරීමටත්, ඇතැම් යුදුමය වශයෙන් අනතුරුදායක අවස්ථාවල දී සතුරා නොමග යටා රජු ආරක්ෂා කිරීම සඳහා දුක්ගන්නා රාල නම් නිලධාරින් පිරිසක් සේවය කළහ. තිදුෂුන් ලෙස ක්.ව. 1664 දී II වන රාජසීංහ රජතුමාට එරෙහි ව අඩින්වල රාල විසින් මෙහෙයවන ලද "සුපුකට නිල්ලයේ කැරුල්ලේ දී, රජු පළා යාම සලස්වා පසු ව සිර යහන් ගබඩාවේ සැතපි සිට, කැරුලිකරුවන් අතින් සාතනයට ලක් වූ අඟ විභාරේ වනිගස්කර නම් දුර්ගන්නාරාලට හිම්වන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. මූලික ව ම රජට බෙහෙවින් ම පක්ෂපාති කුලින පවුල්වල තරුණයන් මේ සඳහා බඳවා ගැනීණ. මොහුන් රදී සිටි මුරපොලුවල් ගණන 14කි. මොහුන් පිළිබඳ ව ජේන් බොයිලි මෙසේ වාර්තා කරයි.

"....කුණ්ඩසාලේ රජු සමයෙහි රජතුමා මේ දුර්ගන්නා රාලලා ද අනෙක් රජුගේ සේවයේ නිසුතු පුද්ගලයන් මෙන් වරකට මසක් හෝ නියමිත කාලපරිච්ඡේදයක් හෝ බැහින් මාරුවෙන් මාරුවට මුර සඳහා යෝගායයි පළ කළේ ය. එහෙත්..... ඔවුන් අනෙක් පන්ති හා සමකාට සැලකීම නින්දාවකැයි රජුට තිරතුරු සාත්තු සජ්ඡායම් කිරීම දුර්ගන්නාරාලාගේ යුතුකම යැයි ද ඔවුන්ට.... ගම්වලට යාම අවශ්‍ය හදිසියක් වූවහාත් තිවාඩු ඉල්ලිය හැකි යැයි ද පවසා යටති අනුග්‍රහය ආවාර සම්පන්න ලෙස ප්‍රතික්ෂේප කළේය.¹³"

රජු හා රජ කුමාරවරු ආරක්ෂා කළ දුක්ගන්නාරාලාට අමතර ව රාජකීය සේවී පාර්ශ්වය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා දුග්ගන්නා උන්නාන්සේලා නම් කාන්තා ආරක්ෂකයන් පිරිසක් මහනුවර රජ වාසලේ සිටියහ. විශේෂයෙන් ම මොවුන්ට රජුගේ යකඩ දොලි නම් පරිවාර බිසෝවරුන් මිට අයත් වූ බව පෙනේ. ඇතැම් විට සාපු ව සැනාසවීමටත් මොවුහු ක්‍රියා කළහ. බොහෝ විට අප්ධාන පවුල්වලින් බිජි වූ රාජකීය බිසෝවරුන්ට ද මේ තනතුර දුන් බවට සාධක ඇත.¹⁴ මිට අමතර ව ප්ධාන සහ අප්ධාන බිසෝවරුන් සහ ඔවුන්ගේ කුමාරවරුන් ආරක්ෂා කිරීමටත්, උච්චුන් කිරීමටත් දුග්ගන්නා මහත්තිලා සහ කිරීමහත්තිලා නම් කුලින සේවිකාවන් පිරිසක් රජවාසල සේවය කළහ. තවද රාජ්‍ය දේශීන් අල්ලා ගැනීම, රජු මැරවීමේ කුමන්තුණ, රජුට එරෙහි සතුරු ආක්‍රමණ වැළැක්වීම සඳහා රජුගේ උපදෙස් පරිදි ඉතා රහස්‍යගත ඔත්ත සේවයක් ක්‍රියාත්මක විය. එහි ප්ධානියා වූ යේ නානායක්කාර ලේකම් ය. නිදසුන් ලෙස ක්‍රි.ව. 1761 කිරීති ශ්‍රී රාජසිංහ රජු ඇතුළු රජ පැවුලේ පිරිස මල්වතු විභාරයේ බණ මඩුවේ හැරු බොරු ව්‍යක්ති බහා මැරවීමේ කුමන්තුණය, II රාජසිංහට එරෙහි ව නිල්ලමේ කැරැල්ල අසර්ථක වූ යේ ද උසස් දියුණු ඔත්තු සේවා හේතුවෙනි¹⁵. මෙම ඔත්තු සේවාව උඩරට රාජධානිය පුරා පමණක් නො ව රජ මාලිග චැවේ ද තදින් ක්‍රියාත්මක වූ බවට සාධක ඇත. II රාජසිංහ රජ සමයේ උඩරට ඔත්තු සේවය එ ලෙස රජ මැදුර තුළ ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය රෝබට් නොක්ස් මෙසේ පෙන්වා දෙයි.

”...රාජ්‍ය කාලයේ මාලිගය මුර කිරීම පිණිස මිනිසුන් මතු නො ව අලි ඇතුන් ද යොදවති. කිසියම් කළකේලාභලයක් ඇති වුවහොත් මෙම ඇතුන් ලබා සියලුම විරැද්ධවාදීන්, කළහකාරීන් පාගවාලන්නට පුළුවන් වන්නේය. මේ හැර රාජ්‍යවනායෙහි නිගෙර් ජාතික මුරකරුවෝ ද වෙති. ඔවුන්ට ලංකාවේම මුරකරුවන්ට වඩා විශේෂ ලෙස පාරිතෝෂ් දෙනු ලැබෙයි. මේ නිගෙර් ජාතික මුරකරුවෝ මහරජුගේ ගරීරාරක්ෂකයේ වෙති. සමහර අවස්ථාවලදී මුරකරුවෝ හරිහැටි මුරකාවලෙහි යොදන්නේදැයි පරිස්ථා කිරීම සඳහා රජතුමා වරපුරුෂයින් යොදවති. එක් ද්වසක් අභාගායකට මෙන් මෙම නිගෙර් මුරකරුවෙකුට නින්ද ගොස් තිබිණි. රජුගේ වරපුරුෂයා පැමිණ මෙම නිදිගත් ආරක්ෂක නිලධාරියාගේ කඩුපත හා ඔහුගේ හිස්වැස්ම රජු වෙත ගියේය. මහරජතුමා ඔහු කැදාවා වගතුග අසා ප්‍රථම වරට සමාව දී ඔහුට ඔවුන් දී නිදහස් කර හැරියේය. මෙම වරපුරුෂයන් සතු රාජකාරිය මුරකරුවන් නිදි අවධා සිටින නොසිටින බව බැලීම පමණක් නො වේ. මුරකරුවන් කඩා කරන දේ ද අසා සිටියි. ඒ පිළිබඳ ව මහ රජුට සැල කිරීම ඔවුන් සතු යුතුකමක් වන්නේය...”¹⁶

නිගමනය

පෙර දක්වන ලද කරුණුවලට අනුව පෙනී යන්නේ උඩරට රජතුමාන්, ඔහුගේ පැවුලේ උද්ධියන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා විශේෂ පුහු ආරක්ෂක සේවයක් පැවති බව යි. එය රජු හා බැඳුණු රාජකීය හෝජනාගාරයේත්, සයනාගාරයේත්, රජ මාලිගාවේත්, නාන ස්ථානයේදීන් රාජකීය සංචාරවල දී ද යුද්ධ පිටියේ දී ද, එකි පුහු ආරක්ෂක

සේවය කුමානුකුල ව සිදු වූ බවට සාධක හඳුනාගත හැකි ය. විශේෂයෙන් ඒ සඳහා මතා සංවිධානයක් සහිත බල ඇති, පොදුගලික ආරක්ෂකයන් පමණක් නො ව, ඔත්තු සේවයක් ක්‍රියාත්මක වූ බවට සාධක මෙම ලිපියෙන් ඔප්පු වෙයි. මෙම තොරතුරුවලට අනුව බටහිර යුධ්‍යාපකම රැගත් වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රභු ආරක්ෂක සේවයට නොදෙවෙනි, රුෂ හා බැඳුණු ප්‍රභු ආරක්ෂක සේවයක් මහනුවර යුගයේ පැවති බවට නිගමනය කිරීම සාධාරණ ය.

ආන්තික සටහන්

01. ඩ.ඇම්.ජ. අහයසිංහ හා උඩරට විත්ති, (කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ, 2017), පිටු 66.
02. මැදුරයන්ගොඩ, විමලකිරති හිමි, සිංහල ආණ්ඩුව, (කොළඹ: අනුලා මුද්‍රණාලය 1942), පිටු 142
03. මැදුරයන්ගොඩ විමලකිරති හිමි, සිංහල ආණ්ඩුව, පිටු 143.
04. ඩ.ඇම්.ජ. අහයසිංහ, උඩරට විත්ති, (කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ, 2017) පිටු 67.
05. රල්ග් පිරිස්, සිංහල සමාජ සංවිධාන (කොළඹ: සමන් ප්‍රකාශකයේ, 1964) පිටු 13.
06. සිංහලේ ආණ්ඩුකුමය, සංස් ඇල්ලේපොල එම් සෝමරත්න, (කොළඹ: ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1966), පිටු 148.
07. සිංහලේ ආණ්ඩුකුමය, සංස්. ඇල්ලේපොල එම් සෝමරත්න, පිටු 148.
08. ඩ.ඇම්.ජ. අහයසිංහ, උඩරට විත්ති, (කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ 2017), පිටු 54.
09. ඉසුරු හේරත් කන්ද උඩරටගරිල්ලා යුධ්‍යාපකම, (ජාපූල: සමන්ති ප්‍රකාශකයේ, 2016), පිටු 58.
10. සිංහලේ ආණ්ඩුකුමය, සංස්. ඇල්ලේපොල එම්. සෝමරත්න, (කොළඹ: ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1966), පිටු 147.
11. රල්ග් පිරිස්, සිංහල සමාජ සංවිධානය, (කොළඹ: සමන් ප්‍රකාශනයේ, 1964), පිටු 13.
12. ජ.ඇස්. ගමගේ, මහනුවර යුගයේ රාජ්‍ය ආරක්ෂක ක්‍රමෝපාය. (කොළඹ: පස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ, 1997), පිටු 35.
13. සිංහලේ ආණ්ඩුකුමය, සංස්. ඇල්ලේපොල එම් සෝමරත්න, (කොළඹ: ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1960), පිටු 147.
14. මැදුරයන්ගොඩ, විමලකිරති හිමි, සිංහල ආණ්ඩුව, (කොළඹ: අනුලා මුද්‍රණාලය, 1942), පිටු 150.
15. ඉසුරු හේරත්, කන්ද උඩරට ගරිල්ලා යුධ්‍යාපකම, (ජා ඇල සමන්ති ප්‍රකාශකයේ: 1966), පිටු 71.
16. එදා හෙළුදිව, පරි.බේවිඩි කරුණාරත්න (කොළඹ: ඇම්.ඩී. ගුණසේන සමාගම:1992), පිටු 129.
17. Siriweera,W.I,Silva Sanath,2017,**Warfare in Sri Lanka**, Colombo, Sarasavi publishers.

ඡායාරූප නාමාවලිය

රැසියානු රජවරුන්ගේ කොසැක් ප්‍රභු ආරක්ෂකයෝ
www.Wikipedia.com

ජපාන සම්රාධි ප්‍රභු ආරක්ෂකයෝ
www.Wikipedia.com

රෝම පුට්ටේරියන් පුඡ්‍ය ආරක්ෂකයෝ
(www.Wikipedia.com)

ලිංක නොප්ලයිට් පුඡ්‍ය ආරක්ෂකයෝ
(www.Wikipedia.com)

ඉම්මෙට්ටල්ස් නම් පරේයානු ප්‍රහු ආරක්ෂකවරු
www.Wikipedia.com

ඉන්දියානු කාන්තා ප්‍රහු ආරක්ෂකවරු
www.shunya.com

උඩිට රජුගේ ප්‍රහු ආරක්ෂකයෝ
(ප්‍රසාන්න විරක්කොචිගේ සිතුවමකි)